

Din enumerarea succintă a argumentelor lui D. Russo, reiese limpede că demonstrația sa se sprijină pe două teze esențiale, către care converg toate celelalte:

a) Că *Învățăturile către Teodosie* nu sînt o scriere structural social-politică, indiferent de ponderea elementului religios-moral, cum o văzuseră Bălcescu, Hasdeu, Romanski, Iorga și alții, ci sînt o scriere religios-morală, un conglomerat de texte religioase, identificabile în Biblie, în cărțile de cult ale bisericii ortodoxe, în cărțile populare și în diferiți scriitori religioși bizantini adică în acea literatură pe care nu o putea cunoaște un domn, dar o cunoștea perfect un călugăr cărturar.

b) Că toate știrile cu referiri directe la realitatea istorică concretă, pe care le putem scoate din *Învățături*, au putut fi cunoscute de autor din tradiția minăstirii Argeș sau din *Viața patriarhului Nifon* care se afla acolo, iar celelalte sînt fie vagi, incoherente, fie de-a dreptul eronate și deci demascînd pe falsificator.

§ 2. Argumentele lui Russo, socotite de către partizanii săi inatacabile, se dovedesc în realitate inconsistente. Majoritatea se destramă prin simpla lor confruntare cu textul *Învățăturilor*.

Astfel, lectura comparată a textului *Învățăturilor* și a pasajelor extrase și citate de Russo spre a demonstra că în cea mai mare parte avem de-a face cu plagiate din « Umilința » lui Simion Monahul, dovedește exact contrarul: *oriunde sînt folosite texte din Umilința, acestea nu constituie substanța capitoului respectiv. Ele nu depășesc nici ca întindere și nici ca importanță paginile unde au fost folosite alte izvoare ori au fost consemnate idei politice și sociale inspirate nu din cărți, ci din realitățile Țării Românești.*

În « Cuvîntul pentru judecată » citat de Russo și pus pe două coloane¹, extrasul din « Umilința » se întinde pe trei pagini și jumătate (ed. Iorga), care urmează după nu mai puțin de cinci pagini de sfaturi practice și de exemplificări istorice și religios-morale, în legătură directă cu judecata dreaptă pe care trebuie să o facă un domn supușilor săi. În aceste sfaturi domnul este îndrumat cum să se poarte la judecată dacă vrea să merite titlul de « uns al lui Dumnezeu » (idee ce stă în centrul concepției monarhice a autorului) și să-și păstreze autoritatea, prestigiul și dragostea supușilor săi. Pentru ca domnul să știe că de felul cum va judeca el pe acești supuși va depinde felul cum are să fie judecat la rîndu-i de către Dumnezeu, care l-a ales și l-a ridicat pe tron — teză care ocupă un loc însemnat și în prima parte a *Învățăturilor* — i se amintește de « judecata de apoi », cînd va da el însuși seama de faptele sale în fața lui Dumnezeu. Ne întîlnim aici cu una din ideile fundamentale ale scrierii: ideea limitării autocrației domnești prin « atotputernicia divină ». Așadar, întregul pasaj despre judecata din urmă și tînguirea sufletului păcătos în fața balanței divine este scos din « Umilința » lui Simion și inserat aici pentru a ilustra și completa una din ideile politice centrale în jurul cărora gravitează celelalte idei ale cărții. Ceea ce a determinat alegerea pasajului și folosirea lui literară n-a fost structura cărții religios-morale a monahului Simion, ci structura cărții social-politice a domnului Țării Românești. Ca dovadă, în capitolele *Despre cinstirea boierilor*, *Despre cum vor pune boierii și slugile la boierie* și

¹ Studii bizantino-romine, capitolul: *Învățăturile lui Pseudo-Neagoe și Umilința lui Simeon Monahul*.